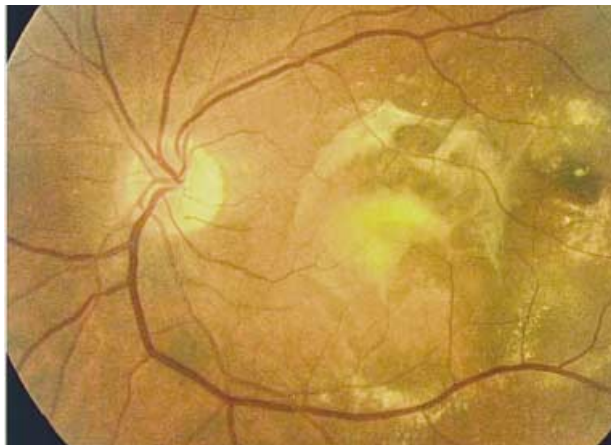

Tidig diagnos av vikt vid åldersrelaterad makuladegeneration

■ Enligt de senaste beräkningarna från FN kommer antalet personer över 60 år att tredubblas under de kommande 50 åren. I de industriellt utvecklade delarna av världen är omkring en femtedel av befolkningen för närvarande över 60 år, en andel som beräknas stiga till en tredjedel av befolkningen år 2050. Som en konsekvens av detta ökar de åldersrelaterade sjukdomarna. Åldersrelaterad makuladegeneration (AMD) är redan nu den vanligaste orsaken till förlust av central synskärpa och lässyn hos äldre personer i västvärlden.

I en klinisk översiktsartikel i BMJ uppmärksammar Chopdar och medarbetare AMD, dess orsaker och diagnostik samt nuvarande och kommande behandlingsmöjligheter. Svår synnedsättning vid AMD beror framför allt på koroidal kärlnybildning med inväxt under foveacentrum, ett tillstånd som till för något år sedan inte var behandlingsbart. Under de senaste åren har emellertid nya möjligheter öppnats, vilket vi tidigare redogjort för [Frennesson C, Nilsson SE, Läkartidningen 2002;99:3194-7]. Författarna tar i sin artikel huvudsakligen upp fotodynamisk behandling – som i stora randomiserade, placebokontrollerade studier visats ha positiv effekt med signifikant minskad risk för synnedsättning i behandlade ögon – samt långtidsbe-

Del av ögonbotten i slutstadiet av våt makuladegeneration: ett diskiformt ärr.

handling med höga doser av antioxidanter (betakaroten och C- och E-vitamin) och zink. En stor randomiserad, placebokontrollerad studie har visat goda resultat med signifikant minskad risk för synnedsättning i behandlingsgruppen under en sexårsperiod.

Vissa invändningar mot behandlingen har väckts, speciellt på grund av risken för biverkningar, och författarna rekommenderar att den begränsas till patienter som förlorat synskärpan på ett öga. Huvudbudskapet i artikeln är vikten av tidig diagnos av koroidal kärlnybildning vid AMD. De behandlingar som nu är

tillgängliga kan i allmänhet inte återskapa redan förlorad synskärpa, och det är därför av största vikt att patienten snarast remitteras till ögonläkare för diagnostik och eventuell behandling så snart som möjligt.

Christina Frennesson

Christina.Frennesson@lio.se

Chopdar A, et al.

Age related macular degeneration. BMJ 2003;326:485-8.

Angeläget belysa medicinska faktorer hos barn med funktionsnedsättningar

■ Med syftet att studera medicinska tillstånd och deras betydelse för funktionsnedsättning och behov av stödinsatser i skolan har Msall och medarbetare analyserat information om drygt 40 000 barns hälsotillstånd utifrån uppgifter i 1994–1995 års »National Health Interview Survey«. Inledningsvis konstateras att barn med funktionsnedsättningar är en heterogen grupp som kan ha komplexa bakomliggande sjukdomstillstånd, neurologiska utvecklingsavvikelse och koncentrations- och andra beteendestörningar.

Intervjun innehöll frågor om funktionsbegränsningar avseende rörlighet, »self-care«, kommunikation och inläring. Funktionsnedsättningsstatus klassificerades som inget, lätt, avsevärt eller multipelt. Begränsningar i skolaktiviteter klassificerades som: oförmåga att delta i skolan, erhållande av specialun-

dervisning och begränsat skoldeltagande. Medicinska kroniska tillstånd med minst ett års varaktighet efterfrågades och indelades i fyra grupper: 1. fysiska (livshotande tillstånd, kroniska sjukdomar, episodiska tillstånd, sklios och frakturer), 2. neurologiska (cerebral pares, epilepsi, syn- och hörselnedsättningar, kommunikationsstörningar, mental retardation, autism, andra utvecklingsavvikelse, genetiska tillstånd och missbildningsyndrom), 3. inlärnings- och beteendestörningar (uppmärksamhetsstörningar/ADHD, oro, depression) och 4. astma, som fick utgöra en egen grupp beroende på hög prevalens. I ytterligare en grupp som inte hade något av dessa tillstånd inkluderades även de barn som inte erhållit sjukvård under det gångna året. Funktionsbegränsning påvisades hos 12 procent av barnen. Man fann att två av tre barn med påtaglig funktionsbegränsning

och ett av två barn som fick specialundervisning inte haft någon kontakt med sjukvården under det gångna året.

Studien illustrerar behovet av att beakta funktionellt status inklusive skol fungerande hos barn med kroniska sjukdomar. Sett i skolans perspektiv bör hänsyn tas till medicinska och neuropsykologiska faktorer hos barn som behöver särskild pedagogisk intervention, dvs man bör vara observant på sambandet mellan medicinska faktorer och funktion.

Elisabeth Fernell

elisabeth.fernell@ks.se

Msall ME, et al.

Functional disability and school activity limitations in 41 300 school-age children: Relationship to medical impairments. Pediatrics 2003;111:548-53.